ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE EDEGEMSTRAAT TE MORTSEL (PROVINCIE ANTWERPEN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 810

Rapport opgemaakt door: Sebastiaan Goovaerts

december 2018

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Dossiernr. 24924

OE: 2018J66

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Edegemstraat te Mortsel (provincie Antwerpen)

Auteur

Sebastiaan Goovaerts

Projectnummer

- 24924 (intern)
- 2018J66 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en datum

Aartselaar, December 2018

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 810

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	*Datum*	*Status*
V0	11/10/2018	Interne draft
V1	8/11/2018	Externe draft
V2	20/12/2018	Definitieve draft
V3	21/12/2018	Ingediende versie

Projectteam	
Functie	*Naam*
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1 Verslag van Resultaten 6

1 Inleiding (beschrijvend gedeelte) 6
1.1 Thesaurus 6
1.3 Administratieve gegevens 7
1.4 Doel van het onderzoek 8
1.5 Aanleiding van het onderzoek 8
1.6 Afbakening onderzoeksgebied 9

2 Programma van maatregelen 11
2.1 Interpretatie en datering 11
2.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering 11

3 Kwaliteitscontrole en ondertekening 12

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (1:2.000) (grootschalige winteropnamen, kleur, 2017) met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2018). 9
Figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2018). 9
Figuur 3: Kadasterkaart (1:2.500) met weergave van het studiegebied (blauw). (Bron: Cadgis 2018). 10

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Sloop, Sint Lutgardis School, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd, Bombardement, WO II, Mortsel Oude God.

1.2 SAMENVATTING

Deze werken opgenomen in deze nota omvatten de sloop van bestaande gebouwen.

Het onderzoeksgebied zelf is gelegen in het centrum van Oude God. De bodem wordt gekenmerkt door een OB bodemtype met zandleembodems in verschillende gradaties van vochtigheid in de nabije omgeving.

Het archeologische potentieel van het onderzoeksgebied wordt als gemiddeld beschouwd vanwege het feit dat het tenminste vanaf 1771 tot het einde van de 19de eeuw onbebouwd is gebleven en in gebruik was als akkerland. Hierdoor is er een grotere kans dat oudere archeologische resten of sporen bewaard intact bewaard zijn gebleven, en beperken mogelijke resten uit deze periode zich wellicht tot perceelsafbakeningen en/of grachten maar. In de wijdere omgeving rondom het onderzoeksgebied (ca. 750m) kent elf CAI meldingen. Deze kunnen haast allemaal verbonden worden aan het rurale boccagelandschap dat Mortsel kenmerkte tenminste vanaf de middeleeuwen tot het einde van de 19de eeuw.

Omdat in deze fase enkel de bestaande gebouwen gesloopt worden en er aldus geen of zeer minieme nieuwe bodemverstoringen zullen plaats vinden is er een lage kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering. Een kosten-baten analyse geeft dan ook als resultaat dat verder archeologisch onderzoek niet te verantwoorden is. Er wordt aldus gepleit voor een **vrijgave** van het onderzoeksgebied.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2018J66
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	St.-Lutgardisschool
- Straat + nr.:	Mechelsesteenweg 30 (postadres)
- Postcode :	2640
- Fusiegemeente :	Mortsel
- Land :	België
Lambertcoördinaten 1972 (EPSG:31370)	xMin: 155490.64 yMin: 206413.13 xMax: 155744.97 yMax: 206663.17
Kadaster	
- Gemeente :	Mortsel
- Afdeling :	MORTSEL 3 AFD
- Sectie :	C
- Percelen :	11513C0120/00Y006 (gedeeltelijk) 11513C0120/00L007 11513C0120/00M007 11513C0125/00K000 (gedeeltelijk) 11513C0126/00R002 (gedeeltelijk) 11513C0126/00P002 11513C0118/00S000 11513C0124/00W007 11513C0120/00F007 11513C0116/00L003 (gedeeltelijk) 11513C0116/00F003 11513C0116/00K003 11513C0116/00G003 11513C0118/00S000 11513C0123/00E000
Onderzoekstermijn	Oktober – November 2018
Thesaurus	Sloop, Sint Lutgardis School, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd, Bombardement, WO II, Mortsel Oude God.

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is het nagaan in welke mate het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

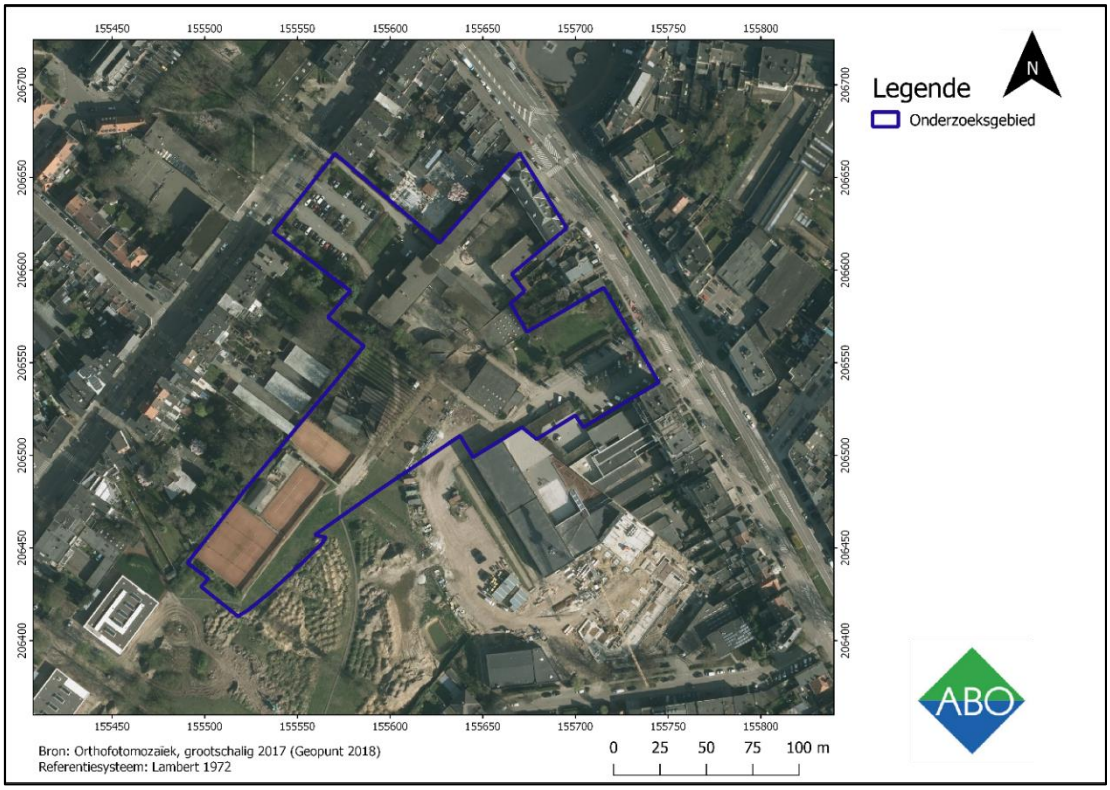
De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.5 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

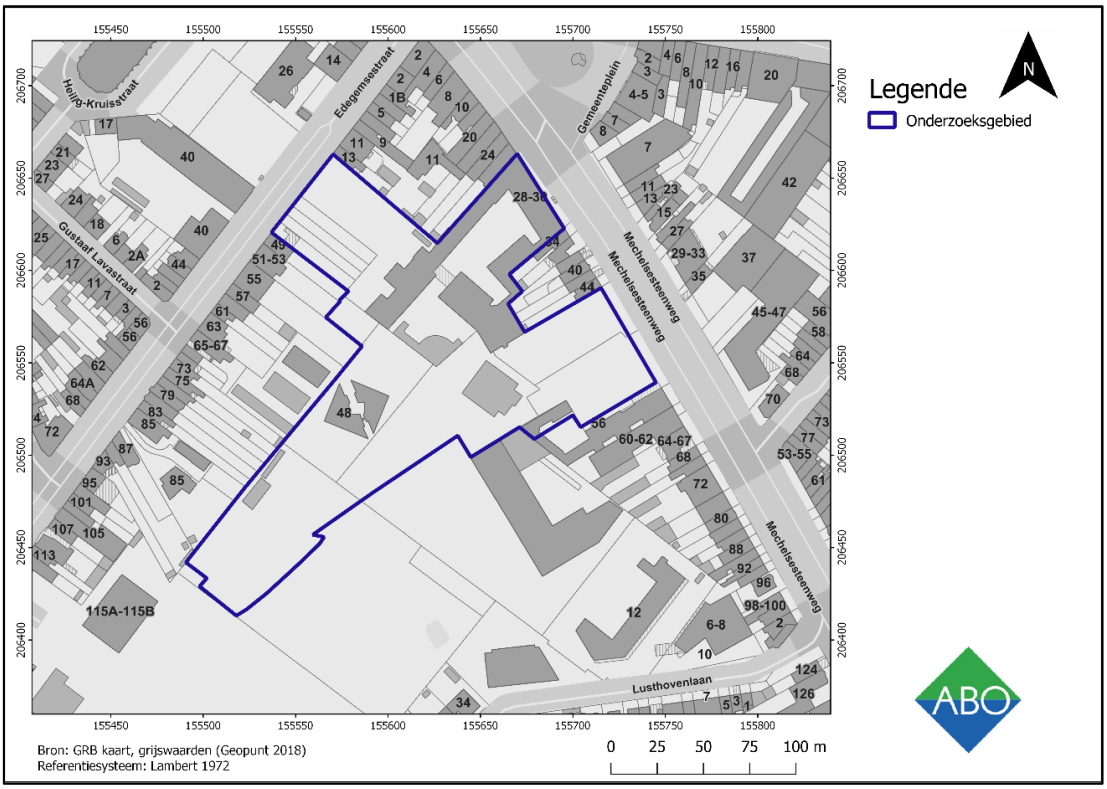
Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de site aan de Edegemstraat en Mechelsesteenweg te Mortsel (figuur 1 en 2). Deze werken houden de afbraak in van bestaande gebouwen in.

De beoogde sloopwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3.000m² overschrijdt (totale opp. 24.570m²) en de ingreep in de bodem de 1.000m² overschrijdt moet er, in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel van de site te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

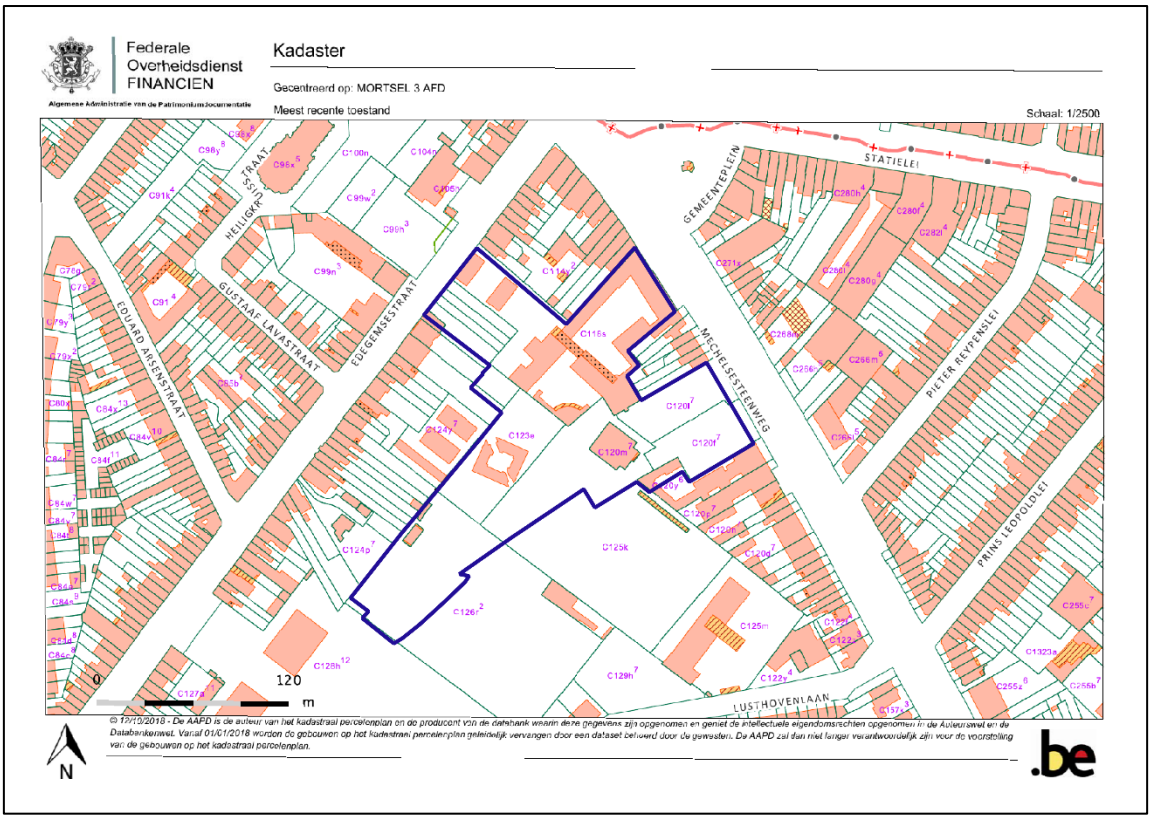
1.6 AFBAKENING ONDERZOEKSGEBIED

Figuur 1: Luchtfoto (1:2.000) (grootschalige winteropnamen, kleur, 2017) met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2018).

Figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2018).

Figuur 3: Kadasterkaart (1:2.500) met weergave van het studiegebied (blauw). (Bron: Cadgis 2018).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

2.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de potentiële archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

Het onderzoeksgebied wordt omgeven door zandleembodems in diverse gradaties van vochtigheid maar wordt zelf aangeduid als OB-bodem. Deze omliggende bodems zijn geschikt voor akkerbouw en de vruchtbare bodem in combinatie met de aantrekkelijke ligging zorgt dat ook voor een geschikte locatie voor menselijke bewoning.

De CAI toont dat er geen pre-middeleeuwse resten aangetroffen werden in een straal van 750 meter rondom het onderzoeksgebied, met uitzondering van lithisch materiaal op ca. 680m meter ten zuidoosten van het onderzoeksgebied. Deze prospectiesite bevindt zich nabij een natuurlijke ophoging (een zandig plateau) in het landschap, een geschikte locatie voor prehistorische menselijke occupatie. Het onderzoeksgebied waar de geplande werken plaats zullen vinden is gelegen op de uitlopers van deze opduiking waardoor de kans op prehistorische resten lager is dan op de opduiking.

De rest van de aangetroffen resten en sporen kunnen haast allemaal verbonden worden aan het rurale boccagelandschap dat Mortsel kenmerkte tenminste vanaf de middeleeuwen tot het einde van de 19de eeuw. Dit boccagelandschap bestond veelal uit akkerlanden met hagen afgebakend en daartussen kleine concentraties van bewoningen. De CAI geeft zo meldingen van lusthoven, een molen, kleinere bewoningskernen en een leprozenhuis. Deze meldingen zijn alle gedateerd vanaf de middeleeuwen tot de 19de eeuw. Cartografische bronnen wijzen erop dat het onderzoeksgebied tenminste vanaf 1771 tot het einde van de 19de eeuw onbebouwd is gebleven en in gebruik was al akkerland.

2.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het archeologische potentieel van het onderzoeksgebied wordt als gemiddeld beschouwd vanwege het feit dat het tenminste vanaf 1771 tot het einde van de 19de eeuw onbebouwd is gebleven en in gebruik was als akkerland. Hierdoor beperken mogelijke resten uit deze periode zich tot perceelsafbakeningen en/of grachten, maar is er een grotere kans dat oudere archeologische resten of sporen bewaard intact bewaard zijn gebleven.

De werken beperken zich in deze fase tot de sloop van de bestaande gebouwen tot op het maaiveld en in het geval van de onderkelderde gebouwen tot juist onder het funderingsnivea. Hierdoor beperken de bodemverstoringen zich in voordien mogelijke ongerepte bodemarchief zich tot een minimum. Voor de sloop van de bestaande gebouwen is de kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering aldus klein. Omdat in deze fase enkel de bestaande gebouwen gesloopt worden en er aldus geen of zeer minieme nieuwe bodemverstoringen zullen plaats vinden, geeft een kosten-baten analyse als resultaat dat verder archeologisch onderzoek niet aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **vrijgave van het onderzoeksgebied.** Deze vrijgave geld enkel voor de werken beschreven in deze archeologienota en de bijhorende stedenbouwkundige vergunning, voor andere werken op het studiegebied moet de analyse herbekeken worden.

Vanwege de vrijgave moet er aldus geen programma van maatregelen opgesteld worden.

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		21 december 2018
Toon Moeskops	Business Unit Manager		21 december 2018
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		21 december 2018